

Indiener: Evelien Daalwijk BBB Berkelland, mede namens VVD (dhr. Klein Willink)en D'66 (dhr. Boer)

Datum indiening vraag: 11-08-20025

Datum verzending antwoord: 25-08-2025

Onderwerp: Onduidelijkheid pre-mantelzorgwoning en 2^e bedrijfswoning agrarisch bedrijf.

In de raadsvergadering van 24 juni j.l. is n.a.v een brief met bijlagen van AME Consultants, waarin verschillende vragen richting de gemeenteraad werden gesteld, maar als: ter afdoening in handen van het college gesteld, door BBB Berkelland de vraag gesteld, om meegenomen te willen worden in de beantwoording van desbetreffende vragen. Door de voorzitter is in reactie toegezegd dat de raad zal worden meegenomen in de beantwoording van deze vragen. Echter heeft BBB Berkelland nog geen enkele mail of brief bereikt met desbetreffende antwoorden.

Vraag: Zijn de vragen zoals gesteld d.d. 18-06-2025 aan de gemeenteraad ondertussen beantwoord richting AME Consultans? Zo ja, krijgt de raad ze dan alsnog per omgaande toegestuurd. Zo nee, wanneer kan men de antwoorden tegemoet zien?

Antwoord (in te vullen door college):

Op 15 juli 2025 hebben wij AME Consultants een brief gezonden met beantwoording van de vragen. De raad heeft hier middels een raadsbrief van 16 juli 2025 een afschrift van ontvangen.

Er schijnen nogal problemen te zijn, bij het mogen bouwen van pre-mantelzorg woningen t.a.v de medische verklaring, waar men om vraagt. Het schijnt dat artsen geen toekomst diagnose mogen/kunnen vaststellen, terwijl dat bij de beoordeling wel wordt gevraagd.

Vraag: Is het college bereid om dit probleem op te lossen, en hoe denkt men dat te gaan doen?

Antwoord:

Het college is niet voornemens dit aan te passen.

Met de premantelzorgregeling krijgen oudere inwoners (AOW leeftijd, 67 jaar) of inwoners van onze gemeente met een voortschrijdende progressieve ziekte binnen randvoorwaarden de mogelijkheid om voorafgaand aan een mogelijke mantelzorgsituatie tijdelijk een extra nultredenwoning op het eigen erf te realiseren. Bewoning van de premantelzorgwoning is toegestaan door een AOW-gerechtigd persoon. Of een persoon met een voortschrijdende progressieve ziekte, waardoor er sprake is van een toekomstige zorgbehoefte. Om een progressieve ziekte aan te tonen, dient de toekomstige mantelzorgontvanger een medische verklaring van een huisarts, wijkverpleegkundige of sociaal-medisch adviseur aan te leveren.

Schriftelijke vragen art. 33

Hoewel artsen geen absolute voorspellingen kunnen doen, mogen zij wel een onderbouwde verwachting uitspreken. Bij het opstellen van behandelplannen en het plannen van toekomstige zorgbehoeften is dit gebruikelijk.

Gemeente Berkelland vraagt een medische verklaring voor een premantelzorgwoning om zorgvuldig het beleid uit te kunnen voeren en te kunnen beoordelen of er een reële toekomstige zorgbehoefte bestaat. Een format voor een verklaring is op te vragen bij de gemeente.

Gemeente Berkelland wil (o.a. met deze medische verklaringen) voorkomen dat deze tijdelijke premantelzorgwoningen worden gebruikt als reguliere blijvende woonruimte, wat niet de bedoeling is van deze regeling.

Tijdens de perspectiefnota is stil gestaan bij het bouwen van 2e bedrijfswoningen in de agrarische sector. Dit om bedrijven toekomst te blijven bieden en bedrijfsopvolgers ook graag op het erf willen wonen. De regels m.b.t. de dierverzorging steeds strenger worden, waardoor de verzorging steeds intensiever, dus meer tijd vergt, verwijzende naar het Convenant Dierwaardige Veehouderij. De dierverzorging is een 24/7 taak. In de raadsbrief, ons toegezonden d.d. 22-07 staat dat u uiteindelijk onafhankelijk advies vraagt bij het SAAB t.a.v het mogen bouwen van een 2e bedrijfswoning. Nu is ons echter ter oren gekomen, dat er toch wel verschillend advies wordt gegeven voor aanvragen. Met name dat bij sommige aanvragen men eerst moet toegroeien naar gewenste dieraantallen en dat vrij recentelijk het advies is geweest dat men in een verhalenlijn aannemelijk moet maken, dat men naar de gewenste dieren aantallen toe wil groeien. Tevens is toegezegd dat naast een raadsbrief de beleidsdocumenten hierover aan de raad worden toegezonden.

Vraag: Wilt u ons de beleidsdocumenten alsnog per omgaande toe zenden?

Antwoord: *Deze heeft u al ontvangen, als bijlage bij de door u genoemde raadsbrief van 22 juli. In deze raadsbrief schrijven we dat het beleid voor het toevoegen van tweede bedrijfswoningen is opgenomen in het bestemmingsplan 'Buitengebied Berkelland 2020'. Het betreffende artikel (onderdeel van de planregels) uit dit bestemmingsplan is opgenomen als bijlage bij de raadsbrief.*

Verderop in de beantwoording van uw vragen voegen wij voor de volledigheid nog de toelichting bij de planregels toe.

Vraag: Kunt u ons uitleggen waardoor de 2 verschillende adviezen tot stand zijn gekomen? En waarom er verschil zit in deze adviezen? Wilt u de adviezen, welke zijn gegeven in 2023/2024 door het SAAB, bij verschillende aanvragen, ons doen toe sturen?

Antwoord:

Er zijn twee verschillende adviezen omdat er verschillende uitgangspunten zijn gehanteerd. Het eerste advies (bij het schetsplan) is gebaseerd op de feitelijke situatie. Het eerste advies is negatief met betrekking tot een tweede bedrijfswoning. Aanvrager heeft toen alsnog een aanvraag ingediend. De feitelijke situatie was niet gewijzigd en het antwoord is nog steeds negatief. Toen is in overleg met aanvrager afgesproken

Schriftelijke vragen art. 33

om het SAAB opnieuw advies te vragen en daarbij hypothetisch het uitgangspunt te hanteren dat er 200 melkkoeien aanwezig zouden zijn. Dit om aanvrager duidelijkheid te geven dat wanneer 200 melkkoeien aanwezig zijn een tweede bedrijfswoning opgericht mag worden. In de huidige situatie is daar echter geen sprake van.

Vraag: waar worden de 180 tot 200 melkkoeien, die de S/A/A/B in haar advies m.b.t. het Arrest uit 2022 heeft genoemd op gebaseerd? Ook graag een onderbouwing hierover.

Antwoord:

De S/A/A/B hanteert voor een volwaardig melkveebedrijf al sinds 2012 een omvang van circa 100 melkkoeien met bijbehorend jongvee. Dit aantal is daarvoor lager geweest (80-90). De laatste jaren is hier mede door de komst van de fosfaatrechten echter weinig verandering in te constateren. Van een dubbele volwaardigheid is thans dus sprake bij 200 melkkoeien. Hierbij stelt de S/A/AB in haar adviezen dat de beoogde uitbreiding en de daarbij genoemde dieraantallen (>180 melkkoeien) gerealiseerd dient te zijn, alvorens er gesproken kan worden van de noodzaak van een tweede bedrijfswoning voor het toezicht. Het is dus niet zo dat die 200 melkkoeien al volledig aanwezig dienen te zijn, alvorens de S/A/A/B stelt dat meegewerkt kan worden aan de realisatie van de tweede bedrijfswoning.

Het tweede aspect bij de toewijzing van een tweede bedrijfswoning is de noodzaak tot permanent toezicht buiten de gebruikelijke werktijden door twee toezichthouders. De noodzaak tot toezicht is er bijvoorbeeld bij het kalven. De S/A/A/B is van mening dat bij meer dan 180 melkkoeien er mede uit dat oogpunt gesproken kan worden van de noodzaak tot een tweede bedrijfswoning voor het toezicht. Bij een lager aantal dieren is dit toezicht in voldoende mate te bewerkstelligen vanuit de aanwezige eerste bedrijfswoning. Wat niet wegneemt dat het toezicht al veel tijd en nachtelijke uren kan vergen bij een lager aantal melkkoeien. Aannemende dat 1/3 van de koeien 's nachts kalft, gaat het bij 140 melkkoeien al om zo'n 47 nachtelijke geboorteprocessen waar je als boer bij wilt (kunnen) zijn. Het scheelt als die nachtelijke inzet verdeeld kan worden over twee toezichthouders. Mede daar deze behoefte niet te plannen is, het kan zijn dat je er meerdere keren achter elkaar uit moet. Echter moet de noodzaak daartoe zodanig groot en blijvend zijn dat de S/A/A/B een ondergrens van 180 melkkoeien hanteert.

Voorname noodzaak tot toezicht bij het afkalven blijft aanwezig, ook wanneer het aantal melkkoeien benodigd voor de volwaardigheid zou toenemen. Aan de andere kant is het ook niet zo dat 300 melkkoeien noodzaakt tot een derde bedrijfswoning, daargelaten of dit wordt toegestaan. Het gaat er vooral om dat de last van nachtelijk toezicht kan worden verdeeld over twee bedrijfsvoerders. Voor de verdere dagelijkse werkzaamheden is arbeid in te huren.

Bij dit alles is het ons overigens niet duidelijk op welk arrest uit 2022 u in uw vraag doelt.

Vraag: Wat zijn de kaders m.b.t Volwaardige Arbeid Kracht?

Antwoord: Het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2020" bepaalt dat wij ons met betrekking tot een tweede bedrijfswoning moeten laten adviseren door een agrarisch deskundigadviseur. Hiervoor schakelen wij het SAAB in. Daarbij is het aspect volwaardige arbeidskracht niet op zichzelf bepalend bij het

toestaan van een tweede bedrijfswoning maar vooral als onderdeel van de noodzaak voor de agrarische bedrijfsvoering. Bij het bepalen van de noodzaak gaat het zoals hiervoor eerder aangeven dus niet alleen over de omvang maar vooral ook over de aard van de agrarische werkzaamheden. In de plantoelichting van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” staat daarover op pag. 64 het volgende:

De mogelijkheid om op een agrarisch bedrijf een tweede 'woning ten dienste van het bedrijf' te vestigen is afhankelijk van de aard en omvang van het betrokken bedrijf. Alleen agrarische bedrijven waar de landbouwkundige noodzaak voor een tweede woning wordt aangetoond, kunnen daarvoor in aanmerking komen. Om deze landbouwkundige noodzaak te bepalen, wint de gemeente onafhankelijk extern advies in bij de Stichting Advisering Agrarische Bouwplannen (SAAB). De planregels zullen voorzien in een regeling waarin ook plaats is voor dit deskundigenadvies. Daarbij geeft de Structuurvisie Woningensplitsing buitengebied aan dat splitsing van een 'woning ten dienste van het bedrijf' in twee 'verblijfsobjecten met een woonfunctie' mogelijk is als de bewoners van beide verblijfsobjecten (deels) werkzaam zijn op het betreffende agrarische bedrijf. Voor het realiseren van een vrijstaande tweede 'woning ten dienste van het bedrijf' vraagt de bestemmingsplanregeling net als voorheen echter om een goede motivering van de landbouwkundige noodzaak (SAAB-advies). Om bij de komst van een vrijstaande tweede bedrijfswoning de clustering van de gebouwen op een erf in landschappelijk opzicht te waarborgen, is daaraan een afstandseis gekoppeld ten opzichte van de al bestaande bedrijfswoning (15 m) of de bestaande bedrijfsbebouwing (10 m).

Vraag: Wordt er verschil gemaakt tussen Volwaardigheid en Volwaardig Arbeid Kracht? Graag onderbouwde reactie

Antwoord: Voor de uitleg over het begrip 'volwaardige arbeidskracht' verwijzen wij naar onze reacties hiervoor. Dit begrip speelt een rol bij de beoordeling van vragen om een tweede bedrijfswoning.

De term 'volwaardigheid' was bij de opstelling van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020” vooral van belang als het ging om het toekennen van een agrarisch bouwvlak. Daarbij is als lijn aangehouden dat het agrarisch bedrijf een omvang moet hebben van meer dan 10 Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE). In termen van de tegenwoordig meer gangbare systematiek van Standaard Verdien Capaciteit (SVC) komt dit neer op een SVC van ca. 5.000. Deze beide systematieken werden/worden onderhouden en actueel gehouden door de Wageningen University & Research en werkten/werken met kengetallen voor gewassen en diersoorten. Dit alles is als volgt toegelicht op pag. 45 van de plantoelichting van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2020”:

Schriftelijke vragen art. 33

- Er is uitgegaan van getekende bouwvlakken voor agrarische bedrijven en van de daar aanwezige (bedrijfs)bebouwing. Elk agrarisch bedrijf dat bedrijfsmatig een agrarische activiteit uitoefent heeft een bouwvlak toegekend gekregen op basis van een afweging tussen de agrarische belangen en de omgevingswaarden. De omvang van het agrarisch bedrijf moet dan wel groter zijn dan 10 NGE (Nederlandse Grootte-Eenheden), dit komt overeen met een huidig gehanteerde norm standaard verdien capaciteit (SVC) van ca 5.000. De NGE-systematiek is tot 2012 in gebruik geweest en daarna opgevolgd door de tegenwoordig gangbare SVC-systematiek. Deze nieuwe systematiek wordt net als de NGE-systematiek onderhouden door de Wageningen University & Research en werkt met kengetallen (standaardopbrengsten (SO)) voor gewassen en diersoorten. Voor de beantwoording van de vraag of sprake is van een reëel agrarisch bedrijf, kunnen daarnaast echter ook bijkomende gegevens gewicht in de schaal leggen. Daarbij valt te denken aan een samenstel van factoren zoals onder meer het grondareaal, de intentie waarmee eventuele agrarische activiteiten worden ondernomen, de tijd die hieraan wordt besteed en de al of niet agrarische herkomst van betrokkenen.

Tevens werd door een fractievoorzitter desbetreffende avond medegedeeld, dat ze zelf ook in gesprek waren geweest met het SAAB.

Dit baart ons zorgen, want in hoeverre kunnen we dan nog van ONAFHANKELIJK advies spreken, wanneer partijen zich individueel ook in desbetreffende onafhankelijke organisaties gaan mengen.

Vraag: Hoe kijkt het college tegen zulke acties aan?

Antwoord: *Het staat fracties vrij in gesprek te gaan over het algemene adviesbeleid van SAAB. Verder heeft AME Consultants contact opgenomen met het SAAB. Het SAAB heeft, gelet op de lopende procedure, hier terughoudend op gereageerd en ons er vervolgens van op de hoogte gebracht. Daarbij is afgesproken dat zij aan AME Consultants terugkoppelen dat zij alleen op onze adviesverzoeken ingaan en niet met aanvragers individueel het gesprek aangaan over een bepaald advies. De onafhankelijke positie van het SAAB is daarmee wat ons betreft dus niet in het geding gekomen.*

Wij merken daarbij wel op dat het SAAB naar aanleiding van een adviesverzoek van ons (in de voorbereiding) ter plaatse met een agrariër contact zoekt voor een bedrijfsbezoek en het opvragen van gegevens. Dit om een gedegen advies te kunnen geven.